

# KATEŘINA MUDRUŇKOVÁ: POHLED ČLENŮ FOLKLORNÍCH SOUBORŮ NA FOLKLOR A FOLKLORISMUS V ČR BAKALÁŘSKÁ PRÁCE POSUDEK Oponenta

Kateřina Mundruňková přichází s tématem svrchovaně kulturologickým. Lze je přivítat tím spíše, že práce zkoumající aktuální živou kulturu nejsou, žel, v posledních letech nikterak četné. Autorka svou studii logicky otevírá podrobným vymezením pojmů. Jen na 44 řádcích úvodu se vedle pojmů *folklor*, *folklorismus* a *folkloristika* vyskytují spojení *folklorní tradice*, *folklorní soubor*, *folklorní projev*, „úpadek“ *folkloru* a „rozmach“ *folkloru*, *folklorní prameny*, *folklorní náměty*, *folklorní tematika*, *folklorní choreografie*, *folklorní prvky*, *folklorní festivaly* a potřeba definičního vymezení tak s postupující četbou vyvstává stále naléhavěji. Autorka je provádí velmi korektně a s plným vědomím historického vývoje pojmů a jejich obsahu. Je jen logické, že ve své analýze klade důraz na domácí prostředí. Nemohla se při tom samozřejmě omezit jen na definice folkloru, oceňuji, že do vstupní precizace svého pojmového aparátu zahrнула i rovinu tvůrců a nositelů folkloru. Přesvědčivě se vyrovnává také s kategorií *lidové kultury* a upozorňuje, že laická oscilace mezi pojmy *lidové kultury*, *folkloru*, *tradice* a *nehmotného kulturního dědictví* má své analogie i v odborné produkci. Teoretickým výkonem hodným samostatného ocenění je autorka precizace *folklorismu*, který uvádí do souvislosti s masovou komunikací a masovou kulturou. S jak solidní znalostí zkoumané problematiky a s jakým objektivitu zajišťujícím nadhledem autorka ke svému tématu přistupuje. ukazuje názorně kapitola 2.3 *Zkoumání folkloru*.

Jedním z nápadných atributů předložené práce je bezpečná orientace v literatuře všech relevantních vědních oborů. Namátkou oceňuji, abych se držel svých disciplin, využití díla zakladatelské osobnosti české estetiky Otakara Hostinského i jejího nejvýznamnějšího představitele Jana Mukařovského, či práci s knihou Vladimíra Karbusického z roku 1968, málo frekventovanou už proto, že po autorově emigraci a následující kampani zmizela z veřejných knihoven.

Výchozí myšlenka práce, prozkoumat vztah folkloru a folklorismu jednak na základě dosavadní odborné literatury, jednak prostřednictvím názorů členů folklorních souborů, byla naplněna velmi přesvědčivě z obou stran, tedy jak v teoretické, tak v empirické části práce. Dotazníkové šetření vzorku 506 respondentů z 83 folklorních souborů bylo, pokud mohu posoudit, provedeno metodologicky a metodicky čistě od konstrukce dotazníků po zpracování sebraných dat.

Vysoká úroveň zpracování redukuje roli oponenta na konstatování pozitiv. Koncepce, kompozice i její naplnění pro mne nejsou spojeny s žádnou pochybností. Dostát roli oponenta tak mohu jen v rovině detailní: V podkapitole 2.1 nepovažuji za šťastné pojmenování dobře rozpoznávaného protikladu prostřednictvím kontrapozice *romantismu* a *socialismu* (s. 26). Chyba vždy plodí další chybu a zde spojení dvou nesouměřitelných pojmenování vede k zjednodušenému vyhocení vztahu lidového a vysokého umění. V dalším textu se přitom autorka podobných zjednodušení vyvarovala a například význam Národopisné výstavy československé postihla zcela objektivně. Souhlasit také nemohu s označením slavnosti pokládání základního kamene Národního divadla za *národopisnou slavnost* (s. 27).

V pasáži, konstatující vliv lidových krojů na městský oděv, který manifestoval národní uvědomění svých nositelů, postrádám odkaz na základní monografii Mirjam Moravcové (MORAVCOVÁ, Mirjam. *Národní oděv roku 1848: Ke vzniku národně politického symbolu*. Praha : Academia, 1986).

Nevytýkám autorce opomenutí, jen připomínám méně známou a pochopitelně cudně zastíranou skutečnost, že v nástinu historického vývoje vnímání folkloru by bylo před čtvrtou etapu, tedy 2. polovinu 20. století, třeba vložit ještě období realizace nacistické směrnice o folklorizaci národního vědomí na území Protektorátu Čechy a Morava. (Z chudé literatury k tématu připomínám alespoň první knižní monografii: MEZIHORÁK, František. *Hry o Moravu: Separatisté, iredentisté a kolaboranti 1938 – 1945*. Praha : Mladá fronta, 1997. ISBN 80-204-0675-1)

Nemohu tuto detailní rovinu vyčerpat jen kritickými výtkami, to by nebylo spravedlivé. Naopak například pozitivně oceňuji, že autorka do svého historického přehledu začlenila film Karla Vachka *Moravská Hellas*. V krajně omezeném prostoru, který měla k dispozici, se vůbec s problematikou postavení folkloru v řízené kultuře 50. a 1. poloviny 60. let vypořádala důstojně. Podobně musím v pozitivním smyslu zmínit přehledný půdorys současného stavu péče o folklor v České republice.

Souhrnně mohu předloženou bakalářskou práci Kateřiny Mudruňkové *Pohled členů folklorních souborů na folklor a folklorismus v ČR* hodnotit jako zralou kulturologickou studii, v optimální proporcí a vyvážené kvalitě spojující teoretický a empirický přístup ke zkoumané problematice. Text vyznačuje přehledná logická struktura a vysoká jazyková kultura. Za velmi podstatné považuji otázky, které práce otvírá jak pro teorii, tak pro živou aktuální praxi folklorních souborů. Věřím, že autorka bude naznačenými směry pokračovat a dočkáme se publikace jejích podnětných zjištění. Bakalářskou práci Kateřiny Mudruňkové **plně doporučuji k obhajobě**.

Navrhovaná klasifikace: *výborně*

Námět pro rozpravu v rámci obhajoby: Jak dnes funguje kontakt folkloristiky a péče o folklorní soubory, tedy oboustranný kontakt vědy a živé kulturní praxe, a jaký vývoj zde autorka očekává?